UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

D. DIONYSII // A RICKEL CARTHVSIANI, // de perfecto mundi contemptu, // ut pius ita utilissimus heptalo- // gus

Dionysius <der Kartäuser>

Coloniae, Nov. 1530

Q[uam] enorme crimen sit adulterium: & qualiter intelligendum sit, [quod] aliqui sancti in veteri testamento, ac lege naturæ, leguntur concubinas habuisse.

Nutzungsbedingungen

urn:nbn:de:hbz:466:1-55472

Visual Library

pientia,nec ſcientia,erunt apud inferos. IVV.
Obiectionibus meis ſapienter,atque pleniſſime
rn̄diſti:niſi quod ipſemet Salomon delitijs carnis
ſe totum expoſuit.SE.De hoc ſcriptura eum acri 3.Reg.11
ter reprehendit. Imo ex vitio illo ad tantam de-
uenit dementia,vt idola coluerit:ne ſuas contri-
ſtaret delitias. Ex hoc ergo nō datur hominibus
licentia laſciuiendi,ſed cautela vitandi.IV.Ec-
ce Dauid vir ſanctus, præter ſex vxores legitti- 2.Reg.15
mas,legitur decem habuiſſe concubinas. Con-
formiter in Geneſi recitatur, quod Abraham fi- Gen.25
lijs concubinarum ſuarum largitus eſt munera.
Si ergo tales ac tanti viri, prophetæ, patriarchæ
non ſolum plures habuerunt vxores, ſed multas
etiam cōcubinas: cur ſimplicem fornicationem
in tantum condemnas? SE. Ad hæc tibi ſequenti
articulo reſpondebo.

Quā enorme crimen ſit adulterium:& qualiter intelligēdum ſit, quod aliqui ſancti in veteri teſtamento, ac lege naturę, leguntur concubinas habuiſſe.

Art. V.

SENIOR.

Quo pacto actus cōiugij ſine peccato, & nō raro cum mortali pctō fiat.

QVamuis actus coniugalis abſq; peccato fieri queat, dum in ipſo non intenditur voluptas: ſed proles ad dei obſequium educanda, aut perſolutio debiti carnis, vel euitatio incontinentiæ in cōthorali: multi tamen abutunt̄ connubio, et ſuas accedunt vxores: non maritali, ſed adulterino affectu, hoc eſt, concupiſcentia prędominante: voluptatem quærentes etiam extra limites ipſius coniugij: qui in hoc peccant mortaliter, quum ſanctus dicat Hierony. Omnis ama- Hieron.

tor feruẽtior eſt adulter. Hic ſua voluptate & ca
nalitate, ſic excæcanẽ & indurãtur, ꝙ legitim
non ſunt contenti vxoribus: ſed vagam exerc
luxuriam, iam cum ſolutis, iam cum marita
perſonis, imo interdum cum perſonis religioſ
Deniq; quorundam talium, tanta eſt peruerſi
vt cum uxores habeant formoſas, bonas, au
etiam nobiles, quibus ſine peccato poſſint vti
hilominus illis contemptis, potius delectẽtur
pibus ac uilibus, ſeu alijs quibuſlibet puellis
fœminis cõmiſceri, quorum iniquitas ineffabi
ter eſt enormis, nec vllam excuſationem ad
tit. IV. Videtur tibi adulterium eſſe tã graue
lus, vt tangis? SE. Iam dixi, & iterum dico, e
tio: ꝙ ineffabiliter ſit enorme, & inter pecc
quæ fiunt in proximum, poſt homicidium e
grauioribus vnũ. IV. O horribile verbũ, cũ
ti tam leui occaſione illud committant. Sed
quæſo, cauſas tantę enormitatis expone. SE.
adulterio primo, eſt violatio voti fidelitatis,
coniugati ſibi inuicem in contractione conn
promiſerunt. Porro violatio voti, ſecundum
ctores grauius crimen eſt, q̃ periurij ſcelus. Se
do in adulterio, maxima eſt inhonoratio & c
temptus ſacramenti matrimonij, q̃d ipſemet
us in exordio mundi inſtituit, in innocentiæ
tu atq; paradiſo. Tãti autẽ iniuriatio ſacram
ti nõ caret grandi contumelia dei. Tertio, in
ulterio eſt furtum, dum maritus propriæ con
aufert ſuum corpus, & ſemen corporis ſui, q
coniugis ſuæ eſt & ei debetur, cum dicat Apo
lus. Vir poteſtatem corporis ſui non habet,
mulier. Quarto in adulterio eſt, rapina, dum
manifeſte adulterium agit : imo in adult

freque

Adulterij delictũ graue eſt propter nonem.

1. Cor. 7

frequenter eſt duplex furtum, aut duplex rapina. vt cum vxoratus cum vxore alterius viri peccat: tunc enim ſuæ vxori aufert ſuum corpus, mariti quoq; vxoris quam fœdat, aufert corpus vxoris illius. Quinto in adulterio eſt, ſacrilegium, id eſt abuſus rei ſacræ. Cõiugati quippe in ſua de ſponſatione ſolemniter ab eccleſia benedicũtur, eorumq; corpora conſecrantur ad prolificandũ deo, vt ſobolem generent, in qua fides & cultus dei conſeruentur, idcirco dum adulterio polluuntur, ſuis corporibus ſacrilege abutuntur. Sexto in adulterio, maxima fit iniuria proximo, cuius vxor contaminatur, quod tam viro illi, q̃ ſoboli eius eſt valde iniurioſum & confuſiuũ. Sicq; adulterium eſt iuri naturali valde contrarium. Naturalis etenim iuris præceptum eſt: Quod tibi nõ vis fieri, non facias alteri. Adulter enim nequaquam vult coniugem ſuam ab alio inquinari, imo multi potius vſq; ad mortem reſiſterent, quã hoc ipſum permitterent. Septimo in adulterio eſt origo exhæridãdi verã ſobolẽ propria portione, dũ ad filiũ illegittimũ deuoluit̃ hæreditas, legittime debita proli. Et dato, ꝙ ex adulterio ſoboles nõ naſcat̃, adulterãs tñ tãto periculoſe cõmittit Deute. 22
Pręterea tãta eſt grauitas huius facinoris, ꝙ pro Num. 5
eo iuſſit dñs in vete. teſt. mortẽ infligi. In ſacrificio q̃q; zelotypię dicebat̃ vxori de adultero ſuſpectæ. Si concubuiſti cũ adultero viro, his maledictionibus ſubiacebis, det te dominus in maledictionem, exemplumq; cunctorum in populo ſuo, putreſcere faciat ſemen tuum, & tumens vterus tuus dirumpatur. Ingrediantur aquæ maledictæ in ventrem tuum. Amplius cum Dauid rex DEI ſui oblitus, adulterium perpe- 2.Re.12

traſſet, dominus dixit ad eum: Non recedet gla-
dius de domo tua, (id eſt, de ſobole & poſterita-
te tua) vſqꝫ in ſempiternum: eo ꝙ deſpexeris me
& tuleris vxorem Vriæ Cethæi. Ecce ego ſuſci-
tabo ſuper te malum de domo tua, & tollã v-
xores tuas: & dabo eas proximo tuo, & dorm-
et cum vxoribus tuis. Hoc autem dicitur deus
ciſſe, quia iuſto iudicio permiſit hoc fieri: quem-

Exod.10

admodum Pharaonem dicitur induraſſe. V
elicitur, ꝙ qui aliorum cognoſcunt vxores, h
promerentur vt ipſorum quoque coniuges c
ſtuprentur. Poſtremo quidam gentiles, ſicut A-

Adulterium homicidio grauius.

gyptij, intantum abhorruerunt adulteriũq
xerunt illud homicidio grauius eſſe: vt aliqu
poſitores ſcripturæ fatentur exponentes, quod
Geneſi recitatur, Cum prope eſſet, ut Abrah

Gene.12.

ingrederetur Aegyptum, dixit Sarai vxori
Noui ꝙ pulchra ſis mulier, & ꝙ quũ te vide
Aegyptij, dicturi ſunt, uxor illius eſt, interfici
me, & te reſeruabunt. Dic ergo obſecro, ꝙ ſo
mea ſis, vt bene ſit mihi. I V. Nimis grauas,
magnificas adulterij culpam, & forſan vt t
reas ac reuoces homines inde. Sed non app
tam graue, vt aſſeris, & forſitan tropice, ac h
perbolice loqueris. SE. O male fili, adhuc im
natio tua infecta eſt: & ad tantum ſcelus inc
nat te: ſed audi quid ſanctus Iob in lege na

Iob.1.

locutus ſit: Si deceptum eſt (inquit) cor meum
per muliere, & ſi ad oſtium amici mei inſidi
tus ſum ſcortum, ſit alterius vxor mea, & ſu
illam incuruentur alij, hoc enim nephas eſt, &
iquitas maxima. Ignis eſt vſqꝫ ad perditione
deuorans, & oĩa eradicans genimina. IV. Si
eſt, cur ſancta ſcriptura affirmat præfatos
p

patriarchas Abraham,Iacob & Dauid, habu Gene.16.
iſſe concubinas?SE. Qualiter intelligendum ſit 2.Re.15.
hoc,ipſa ſcriptura non tacet:quoniam concubi
nas illas interdum vocat vxores, aliquãdo con
cubinas,quoniam erant vxores ſecundariæ,mi
nusq́ principales:quæ iuxta modum loquendi
in veteri teſtamento,concubinæ vocantur.Nem
pe ꝙ Abraham legitur filijs concubinarũ mu-
nera præſtitiſſe,exponit̃ de filijs Agar & Che- Gene.16
turæ:quæ tamen ab aliquibus vna fuiſſe mulier
aſſerũtur:ipſaq́ Agar in Geneſi vxor Abrahę
appellatur.In eodem quoq́ Geneſeos libro nar
ratur, Abraham aliam duxit vxorem, nomine
Cethuram.Idem patet in Gen.de Celpha& Ba Ibidem.16
la,quæ interdum vxores,aliquando concubinæ
ipſius Iacob ibi vocantur.Deniqueꝙ de vxori- Idem.25.
bus Dauid dominus dixit, tollam vxores tuas 2.reg.12.
& dabo eas proximo tuo:certũ eſt de decem cõ-
cubinis Dauid intelligi,prout ſecundo regũ de-
ſcribitur.IV.Cur ſanctus vir ille voluit tot vxo- Cur an-
res habere,ꝙ non videtur iunioribus exempla- tiqui iu-
re.SE.tẽpore legis Moſaicæ cultus veri dei qua- ſti tot le-
ſi in ſola Iſrahelitica viguit plebe,in qua per ge gant̃ ha
nerationem carnalem conſeruabatur:ideo deſi- buiſſe v-
derio ſobolis ad dei obſequium educãdæ, nõ vo xores.
luptatis affectu,Dauid tot coniuges ſumpſit:q̃-
bus & moderanter eſt vſus:nocturnis tempori-
bus lachrymis compuctionis magis,quam laſci
uijs vacans:ſicut in Pſalmo teſtatur, Laboraui
in gemitu meo,lauabo per ſingulas noctes lectũ
meum,lachrymis meis ſtratum meum rigabo.
Quocirca ait Chryſoſtom.Summus rex erat qui
iſta dicebat, ſummus rex erat qui iſta faciebat.
IV.Ecce inſtructionibus & exhortationibus tuis

obtemperare deſidero, ſed retrahit praua conſ
tudo: & quamuis ratio deprecetur & conetur a
optima, atq; ſynderis remurmuret malo, conſ
entia quoq; remordeat, paſſiones tamen for
ſunt valde, & caro infirma, ſenſualitaſq; n
fomes etiam, & lex peccati regnans in memb
Rom. 7. ſtimulare non ceſſant. Obiecta item alliciunt
cietas trahit, dæmones tentant, & ſanguis
lidus. Quid in tot impugnationibus ac incitam
tis peccandi facturus eſt miſerabilis adoleſcen
2. Re. 6 aut iuuenis? SE. Plures & fortiores nobiſcu
Num. 14. quam contra nos: imo omnipotens eſt, qui p
tiſſimus eſt ad ſe confugientes, in ſe ſperantes
um auxilium inuocantes, iuuare, confortare
fendere, qui & angelis ſuis mandauit de nob
per ſcripturas, ac ſuos miniſtros nos inſtruit
ta & efficacia præbens ac docens remedia
tra vitia carnis. IV. Tange o ſenex, tange
ce me remedia iſta. SE. Sic agam.

De multis remedijs contra vitia carn.
Art. VI.

SENEX.

Cōtra vitia carnis remedia.

SIcut conſuetudo paulatim contra
tur, ita paulatim expellitur, no
ne conatu, & præſertim cum a
torio dei. Primum ergo remedi
tra vitia carnis eſt, propriam fr
litatem ac pronitatem ad vitia
ram deo humiliter ac frequenter cognoſcere,
dei ſubſidium ad præualendum his vitijs fid
ter, atq; aſſidue inuocare: & etiam ſancto
& potiſſimum glorioſiſſimam ac mūdiſſim
dei